

Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt skrivbiträdet vid sjömanshuset i Stockholm C. O. Westman; given Stockholms slott den 19 januari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

C. E. Svensson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 januari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Svensson, anför:

I § 8 mom. 5 av förordningen den 13 juli 1911 (nr 86) angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring m. m. finnes stadgat, bland annat, att det i särskilda fall, där omständigheterna anses betingade sådant, må ankomma på vederbörande sjömanshusdirektion att göra framställning hos kommerskollegium om tilldelande åt ombudsman eller annat biträde vid sjömanshus, som entledigas från sin befattning, *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 12 häft. (Nr 15.)*

av någon gratifikation från sjömanshuskassan eller pension samt att, därest kollegium anser pension från berörda kassa eller eljest böra ifrågakomma, ärendet av kollegium skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan kommerskollegium, under återopande av sagda föreskrifter, med skrivelse den 11 mars 1914 till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat till kollegium inkomna ansökningar om pension för tre sjömanshustjänstemän, gjorde Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln i den till 1915 års riksdag avlätna statsverkspropositionen framställning om beredande av pension med vissa angivna belopp åt nämnda befattningshavare, under villkor att av vederbörande sjömanshuskassas egna medel till envar av dem i årlig pension utbetalades minst lika stort belopp, som bleve av statsmedel beviljat.

I anledning av sagda framställning anförde riksdagen i skrivelse den 28 maj, nr 10, bland annat, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen icke ännu vunnit sin slutliga lösning, för sin del icke ansåge det lämpligt att åt vissa av sjömanshusens tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle biträda med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddigen därav hämtade, samt då de tjänstemän, framställningen avsåge, borde beredas tillfälle att avgå för att ersättas med yngre krafter, ansåge riksdagen emellertid det vara med billighet överensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade bidrag till deras försörjning på alderdomen. I enlighet härmed beviljade riksdagen ovannämnda sjömanshustjänstemän årliga understöd till avrundade belopp.

Sedermera har riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 72 till 1921 års riksdag därom gjorda framställning beviljat ytterligare två sjömanshustjänstemän understöd från allmänna indragningsstaten med vissa angivna belopp ävensom medgivit, att å samma understöd finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som då vore eller framdeles kunde varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till någon av de båda befattningshavarna årligt understöd utbetalades jämväl från vederbörande sjömanshuskassa, dyrtidstillägget för denne skulle beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Nu har kommerskollegium i skrivelse den 26 augusti 1922, med överlämnande av en från direktionen över sjömanshuset i Stockholm inkommen framställning om pension åt skrivbiträdet vid samma sjömanshus Carl Oscar Westman, hemställt, att ett årligt understöd av 1,500 kronor måtte beredas Westman, därav ena hälften skulle utgå från allmänna indragningsstaten och andra hälften bestridas av sjömanshuskassan, samt att å ifrågavarande understöd måtte få beräknas dyrtidstillägg enligt samma grunder som dem, vilka gälla för f. d. befattningshavare i statens tjänst, och med lika fördelning mellan statsverket och sjömanshuskassan.

Av direktionens framställning närlagda handlingar framgår, att Westman är född den 21 november 1857 och alltså uppnått en ålder av 65 år. Westman, som anställdes i sin nuvarande befattning från ingången av år 1904, hade således vid den tidpunkt, då ansökningen om pension gjordes, innehåft densamma i mera än 18 år. Enligt avgivet läkarintyg är han, som den 6 december 1921 drabbats av hjärnblödning, för all framtid oförmögen till arbete. Direktionen vitsordar, att Westman städse med plikttrohet och nit utövat sin befattning, samt meddelar, att han för sitt livsuppehälle är beroende av pension och i händelse av entledigande utan pension inom kort skulle komma i ekonomiskt betryck. Såsom skrivbiträde uppbar Westman, förutom dyrtidstillägg, en grundavlöning av 2,500 kronor, varjämte han åtnjuter förmånen av fri bostad och värme, vilken förmån av direktionen uppskattats till lägst 500 kronor för år.

I sin ovanberörda skrivelse den 26 augusti 1922 anför nu kommerskollegium, bland annat, följande:

»Med hänsyn till det av Westman å befattningen i fråga innehavda antalet tjänstår torde beloppet av pensionen eller det årliga understödet skäligen böra bestämmas till 1,500 kronor. Härå torde dyrtidstillägg enligt samma grunder som dem, vilka gälla för f. d. befattningshavare i statens tjänst, böra utgå.

Av det sammanlagda belopp, som i enlighet med vad nu föreslagits skulle utgå till Westman efter erhållet avsked från skrivbiträdesbefattningen, synes kollegium skäligen hälften böra bestridas genom särskilt statsanslag och, i överensstämmelse med riksdagens beslut i vissa föregående fall (se riksdagens skrivelser den 28 maj 1915 angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel och den 14 juni 1921 angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln), såsom bidrag till Westmans ålderdomsförsörjning under form av årligt understöd utgå från allmänna indragningsstaten. Återstående hälften torde få bestridas av vederbörande sjömanshuskassas medel.

Under åberopande av vad sålunda anförts får kollegium hemställa, det Eders

Kungl. Maj:t täcktes, i syfte att Westman må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från skrivbiträdesbefattningen äger rum, under sin återstående livstid komma i åtnjutande av årligt understöd till ett belopp av 1,500 kronor jämte dyrtidstillägg därå enligt samma grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, *dels* medgiva, att härav ett belopp av 750 kronor jämte dyrtidstillägg därå enligt nyss angivna grunder må bestridas av vederbörande sjömanshuskassa, *dels ock* vidtagna åtgärder för att ett belopp av likaledes 750 kronor må utgå från allmänna indragningsstaten, med föreskrift tillika, att dyrtidstillägget för Westman skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.»

Statskontoret. Över berörda framställning har statskontoret den 1 november 1922 avgivit infordrat utlåtande.

Efter att hava erinrat om innehållet uti 1915 års riksdags av mig ovan refererade skrivelse i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om pension åt vissa sjömanshustjänstemän anför statskontoret för egen del följande:

»Av handlingarna i ärendet inhämtas, att skrivbiträdet Westman snart uppnår en ålder av 65 år; och har han, enligt vad direktionen över sjömanshuset i Stockholm vitsordat, med plikttrohet och nit under mer än 18 år utövat sin nu innehavande befattning. Då Westman vidare är för all framtid oförmögen till arbete och för sitt livsuppehälle beroende av den sökta pensionen, finner statskontoret det vara billigt, att han vid avsked från sin befattning tillerkännes årligt understöd. Vad understödsbeloppet beträffar, torde detsamma böra utgå med $\frac{2}{3}$ av hans avlöningsförmåner, dyrtidstillägg oberäknat och med den reduktion, som ¹ betingas av att han endast kan räkna 18 tjänstår, eller sålunda $3,000 \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{18}{35} = 1,028$ kronor, avrundat till 1,000 kronor; och torde härav hälften eller 500 kronor böra utgå från allmänna indragningsstaten och hälften av vederbörande sjömanshuskassa. Dyrtidstillägg å ifrågakvarande belopp torde böra beräknas på sätt kommerskollegium föreslagit.»

Departementschefen. Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 28 januari 1921 av förberörda av kommerskollegium gjorda framställningar, vilka föranledde avlåtande till riksdagen av ovannämnda proposition, nr 72, redogjorde min företrädare i ämbetet i korthet för de förslag, som dittills framkommit i fråga om ordnandet av sjömanshustjänstemännens pensionering. Denna redogörelse tillåter jag mig här återöpa. Till vad därvid yttrades vill jag nu — under hänvisning till vad jag under punkten 31 i tionde huvudtiteln av den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen anfört beträffande den under utredning varande frågan rörande

omorganisation av sjömanshusen — endast lägga, att det icke lärer vara möjligt att, innan sistberörda fråga fått sin lösning, framlägga något allmänt förslag till pensionsbestämmelser för sjömanshusens personal. Frågan om understöd åt ifrågavarande sjömanshustjänsteman torde under sådana omständigheter lämpligen bära, i överensstämmelse med ämbetsverkens förslag, lösas på samma sätt som de senast under år 1921 behandlade spörsmålen av enahanda art eller med andra ord så, att ett efter omständigheterna avpassat årligt understödsbelopp beredes honom dels från allmänna indragningsstaten och dels från Stockholms sjömanshuskassa.

I avseende å understödets totalbelopp samt storleken av det bidrag, som för åstadkommande av detta belopp ifrågasatts till utbetalning från allmänna indragningsstaten, ansluter jag mig till vad statskontoret föreslagit. Icke heller i fråga om dyrtidstillägget har statskontorets förslag givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att skrivbiträdet vid sjömanshuset i Stockholm Carl Oscar Westman må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd med femhundra kronor,

dels ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna vara fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Westman årligt understöd utbetalas jämväl från Stockholms sjömanshuskassa, dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition skall till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Elin Rydeberg.